

Het gebruik van *V-mail*, *airgraphs* e.d. in een thematische tentoonstellingscollectie

***V-mails*, *airgraphs*, *sea bees* e.d. zijn berichten uit de periode van de Tweede Wereldoorlog die tussen de militairen en het thuisfront werden uitgewisseld. Omdat het om grote aantallen militairen ging die op vele plaatsen voor de strijd werden ingezet, was er ook veel correspondentie die de geallieerde autoriteiten voor dilemma's plaatsten. Hoe de immense stroom van post van en naar de troepen te brengen, terwijl men de transportcapaciteit zo min mogelijk wilde belasten met postvervoer? Rantsoenen, uitrusting, wapens en munitie hadden een hogere prioriteit.**

De oplossing werd gevonden in het maken van microfilms van alle brieven in een standaard opzet op een voorgedrukt formulier, die vervolgens op de plaats van bestemming (lees: de reproductieafdeling van het veldpostkantoor) werden afgedrukt op fotopapier op 1/3 van de originele grootte. Deze afdrukken werden per gewone post bezorgd bij de geadresseerde. Tot zover de beknopte

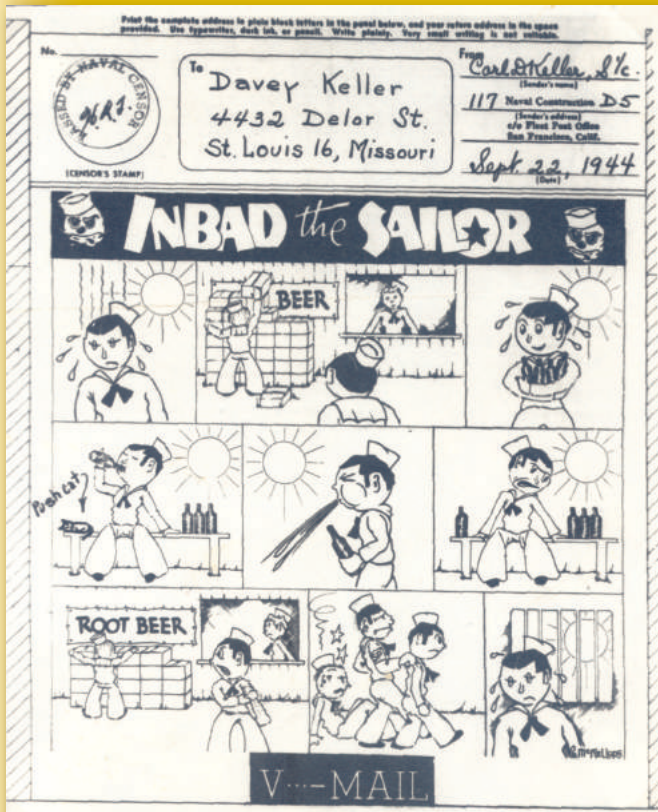
introdactie van deze bijzondere vorm van posttransport en postbewerking. Een interessante uitleg met diverse beeldfragmenten over de gebruikte apparatuur enz. is te vinden in het National Postal Museum van het beroemde Amerikaanse Smithsonian Institute via de volgende link: <http://postalmuseum.si.edu/VictoryMail/index.html>.

Militairen aan het front hadden meestal maar weinig tijd voor het schrijven van uitgebreide brieven. Bij feestdagen wilden ze ook graag goede wensen aan familie, vrienden en kennissen sturen en vaak moesten ze nieuwe adressen doorgeven. Daarom werden door de legerleiding voorgedrukte formulieren gemaakt met allerhande cartoons; goede wensen voor Kerstmis, Nieuwjaar en Pasen; of een belangrijk doel dat was bereikt, bijvoorbeeld Parijs bevrijd met een afbeelding van de Eiffeltoren. Het zijn de afbeeldingen op deze formulieren die voor verschillende onderwerpen van thematische tentoonstellingscollecties benut kunnen worden.

Die afbeeldingen zijn door de veldpostdienst geautoriseerd en voldoen daarmee aan de criteria die voor toelaatbaar materiaal in de FIP-regels voor tentoonstellingscollecties zijn gesteld.

Bij gespecialiseerde handelaren is veel materiaal in deze categorie te vinden. Nu komen er in deze categorie echter ook stukken voor die op het eerste gezicht prima lijken te passen in onze tentoonstellingsverzameling, maar die bij nader inzicht niet geschikt zijn. Op sommige formulieren is een eigen tekening aangebracht of wordt over een bepaalde gebeurtenis geschreven, wat perfect past in het verhaal dat we willen vertellen. Helaas zijn die tekeningen of teksten niet in te passen, omdat ze feitelijk deel uitmaken van de particuliere informatie van het bericht. Hetzelfde geldt immers ook voor de geadresseerde, de afzender en het bericht in of op een postwaardestuk. Deze informatie is niet door de postorganisatie geautoriseerd en niet bruikbaar in een thematische tentoonstellingscollectie.

Als u dus de aanschaf van een *V-mail*,

1

- 1 'Inbad the Sailor': thematisch bruikbare V-mail met midden links een snorrende kat op de bank.
- 2 zelfgetekende kat als oorzaak van de hooikoorts van dochterlief: thematisch niet bruikbare V-mail vanwege particuliere, niet door de post geautoriseerde inhoud.
- 3 *airgraph Xmas Greetings*: thematisch bruikbare *airgraph* met snorrende poes op de buik van de rustende militair in de hangmat.

3

airgraph e.d. overweegt, onderzoek dan of het om mogelijk voorgedrukte afbeeldingen gaat of om eigen tekeningen. Als er naast de afbeelding ook gedrukte tekst is opgenomen, gaat het meestal om voorgedrukte

formulieren. Als de tekening midden in of onder een handgeschreven tekst staat, is het meestal particulier en daarmee niet bruikbaar in uw thematische tentoonstellingscollectie. De illustraties bij dit artikel komen uit

de thematische tentoonstellingscollectie *The Tiger to Pet – The House Cat between predator and cuddly animal* van Angela Dunda-Schubert, waarvoor hartelijk dank. <